

Sygn. akt II AKa 73/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku w II Wydziale Karnym w składzie

| | |
|----------------|--|
| Przewodniczący | SSA Andrzej Czapka (spr.) |
| Sędziowie | SSA Alina Kamińska SSA Leszek Kulik |
| Protokolant | Anna Kuklińska |

przy udziale prokuratora Krystyny Ciwoniuk

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2018 r.

sprawy **M. P. s. I.**

o wydanie wyroku łącznego

z powodu apelacji obrońcy skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 12 marca 2018 r. sygn. akt II K 11/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że łagodzi orzeczoną karę łączną do 10 (dziesięciu) lat pozbawienia wolności;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zwalnia skazanego od kosztów postępowania za II instancję.

UZASADNIENIE

M. P. został skazany prawomocnymi wyrokami:

1. **Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 13 października 2006 r., sygn. akt II K 393/06**, za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k., popełnione w dniu 12 maja 2006 r., na karę 6 (sześciu) miesięcy ograniczenia wolności, połączoną z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin w stosunku miesięcznym, na poczet której zaliczono skazanemu okres zatrzymania w sprawie w dniu 12 maja 2006 r., przyjmując, że jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się dwóm dniom kary ograniczenia wolności; skazany wykonał orzeczoną wobec niego karę w całości;

2. **Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 24 października 2007 r., sygn. akt II K 530/07**, za przestępstwo z art. 62 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, popełnione w dniu 01 czerwca 2007 r., na karę

grzywny w wysokości 40 (czterdziestu) stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na 10 zł (dziesięć złotych), na poczet której zaliczono skazanemu okres zatrzymania w dniach 01 i 02 czerwca 2007 r., przyjmując, że jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się dwóm dziennym stawkom grzywny i uznając karę grzywny za wykonaną do wysokości 4 (czterech) stawek; skazany uiszczył orzeczoną wobec niego karę grzywny w całości w dniu 17 czerwca 2009 r.,

3. Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. akt II K 497/07, za przestępstwa:

a/ z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k., popełnione w dniu 21 czerwca 2007 r., na karę grzywny w wysokości 150 (stu pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na 10 zł (dziesięć złotych),

b/ z art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k., popełnione w dniu 21 czerwca 2007 r., na karę grzywny w wysokości 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na 10 zł (dziesięć złotych),

przy czym na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 2 k.k. w miejsce jednostkowych kar grzywny orzeczono karę łączną grzywny w wysokości 180 (stu osiemdziesięciu) stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na 10 zł (dziesięć złotych), na poczet której zaliczono skazanemu okres zatrzymania w sprawie od dnia 21 do dnia 22 czerwca 2007 r., przyjmując jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności za równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny i uznając karę grzywny za wykonaną do wysokości 4 (czterech) stawek; skazany uiszczył orzeczoną wobec niego karę grzywny w całości w dniu 19 lutego 2010 r.,

4. Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 11 stycznia 2008 r., sygn. akt II K 630/07, za przestępstwa:

a/ z art. 226 § 1 k.k., popełnione w nocy 20 sierpnia 2007 r., na karę 5 (pięciu) miesięcy pozbawienia wolności,

b/ za ciąg przestępstw z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., popełniony w nocy 20 sierpnia 2007 r., na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności,

przy czym na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczono karę łączną 1 (jednego) roku i 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 (czterech) lat, a na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzeczono karę grzywny w wysokości 100 (stu) stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na 10 zł (dziesięć złotych), na poczet której zaliczono skazanemu okres zatrzymania w dniach od 20 do 22 sierpnia 2007 r., przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny i uznając karę grzywny za wykonaną do wysokości 6 (sześciu) stawek; postanowieniem z dnia 07 października 2010 r. zarządzono skazanemu wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono mu wykonaną karę grzywny w wysokości 94 (dziewięćdziesięciu czterech) stawek, przyjmując, że jeden dzień pozbawienia wolności równoważny jest jednej stawce dziennej grzywny; skazany odbył orzeczoną wobec niego karę w całości w okresie od dnia 09 maja 2012 r. do dnia 04 maja 2013 r.;

5. Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 23 lutego 2009 r., sygn. akt II K 629/08, za przestępstwo z art. 292 § 1 k.k., popełnione w dniu 26 października 2008 r., na karę grzywny w wysokości 100 (stu) stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na 10 zł (dziesięć złotych), na poczet której zaliczono skazanemu okres zatrzymania w dniach od 29 do 30 października 2008 r., przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny i uznając karę grzywny za wykonaną do wysokości 4 (czterech) stawek; skazany odbył orzeczoną wobec niego karę w całości, w formie kary zastępczej - pracy społeczno- użytecznej;

6. Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 29 grudnia 2009 r., sygn. akt II K 556/09, za przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k., popełnione w nocy z 05 na 06 czerwca 2009 r., na karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 (pięciu) lat, przy czym podstawie art. 71 § 1 k.k. orzeczono karę grzywny w wysokości 40 (czterdziestu) stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na 10 zł (dziesięć złotych), na poczet której zaliczono skazanemu

okres tymczasowego aresztowania od dnia 20 do dnia 30 października 2009 r., przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny i uznając karę grzywny za wykonaną do wysokości 20 (dwudziestu) stawek; postanowieniem z dnia 26 marca 2012 r. zarządzono skazanemu wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności; kara uległa skróceniu o 18 dni (art. 71§ 2 k.k.);

7. **Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 18 maja 2010 r., sygn. akt II K 137/10**, za przestępstwo z art. 288 § 1 k.k. popełnione w nocy 25 grudnia 2009 r., na karę 12 (dwunastu) miesięcy ograniczenia wolności, połączoną z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, w wymiarze 35 (trzydziestu pięciu) godzin w stosunku miesięcznym; postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2011 r. przedmiotową karę zamieniono na zastępczą karę pozbawienia wolności w wymiarze 180 (stu osiemdziesięciu) dni; skazany odbył karę zastępczą w okresie od dnia 04 maja 2013 r. do dnia 31 października 2013 r.;

8. **Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 26 maja 2010 r., sygn. akt II K 135/10**, za przestępstwo z art. 245 k.k., popełnione w dniu 01 grudnia 2009 r., na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności; skazany odbył karę w całości w okresie od dnia 09 maja 2011 r. do dnia 09 maja 2012 r.;

9. **Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 05 listopada 2010 r., sygn. akt II K 471/10**, za przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełnione w okresie od dnia 08 do dnia 10 czerwca 2010 r., na karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 (trzech) lat, ponadto na podstawie art. 71 § 1 k.k. wymierzono skazanemu grzywnę w wysokości 50 (pięćdziesięciu) stawek, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na 10 zł (dziesięć złotych), na poczet której zaliczono skazanemu okres zatrzymania od dnia 10 do dnia 11 czerwca 2010 r., przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny i uznając karę grzywny za wykonaną do wysokości 4 (czterech) stawek; postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2012 r. zarządzono skazanemu wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności;

10. **Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 15 grudnia 2011 r., sygn. akt II K 274/11**, za przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. popełnione w nocy 05 marca 2011 r., na karę 3 (trzech) lat pozbawienia wolności; skazany rozpoczął odbywanie przedmiotowej kary w dniu 31 października 2013 r.;

11. **Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 28 listopada 2013 r., sygn. akt II K 177/12**, zmienionym następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 11 września 2014 r., sygn. akt II AKa 121/14 oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 stycznia 2016 r., sygn. akt II AKa 201/15 za:

a/ przestępstwo z art. 282 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnione w okresie od maja 2010 r. do września 2010 r., na karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,

b/ przestępstwo z art. 191 § 1 k.k. w zb. z art. 189 § 1 k.k. w zb. z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnione w okresie od lipca do dnia 07 października 2010 r., na karę 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,

przy czym na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce orzeczonych wobec skazanego jednostkowych kar pozbawienia wolności, orzeczono karę łączną 3 (trzech) lat pozbawienia wolności, na poczet tej kary zaliczono wymienionemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 16 marca 2011 r. do dnia 09 maja 2011 r.,

c/ przestępstwo z art. 258 § 3 k.k., popełnione w okresie od czerwca 2010 r. do 16 marca 2011 r., na karę 1 (jednego) roku i 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności,

12. **Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 20 kwietnia 2016 r., sygn. akt II K 1100/15**, za przestępstwo z art. 226 § 1 k.k., popełnione w dniu 19 czerwca 2015 r., na karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności

13. **Wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 31 maja 2016 r., sygn. akt II K 47/16**, zmienionym następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 06 października 2016 r., sygn. akt II AKa

123/16, którym połączono kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 15 grudnia 2011 r., w sprawie sygn. akt II K 274/11, Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 29 grudnia 2009 r., w sprawie sygn. akt II K 556/09, Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 05 listopada 2011 r., w sprawie sygn. akt II K 471/10, Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 28 listopada 2013 r., sygn. akt II K 177/12, zmienionym następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 11 września 2014 r., sygn. akt II AKa 121/14 oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 stycznia 2016 r., sygn. akt II AKa 201/15, Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 20 kwietnia 2016 r., sygn. akt II K 1100/15, na karę łączną 7 (siedmiu) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

14. Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 17 listopada 2016 r., sygn. akt II K 2/15 za:

a/ przestępstwo z art. 56 ust. 3 w zb. z art. 58 ust. 1 w zb. z art. 59 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 4 § 1 k.k. i art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k., popełnione w okresie od kwietnia 2009 r. do 16 marca 2011 r., na karę 4 (czterech) lat i 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 350 (trzystu pięćdziesięciu) stawek dziennych przy ustaleniu jednej stawki na kwotę 50 (pięćdziesiąt) złotych;

b/ przestępstwo z art. 189 § 1 k.k. w zb. z art. 191 § 1 k.k. w zb. z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnione w okresie od lutego do końca kwietnia 2010 r., na karę 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

przy czym na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczono karę łączną 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności;

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 12 marca 2018r. w sprawie II K 11/18:

I. na podstawie art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k., art. 569 § 1 i § 2 k.p.k. oraz art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 i § 4 k.k., połączył kary pozbawienia wolności orzeczone: wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 31 maja 2016 r., sygn. akt II K 47/16 i (pkt 13) i wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 17 listopada 2016 r., sygn. akt II K 2/15 (pkt 14) i wymierza skazanemu karę łączną 11 (jedenastu) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej kary łącznej zaliczył skazanemu okres odbytej kary pozbawienia od dnia 31 października 2013 r., jak również okres rzeczywistego pozbawienia wolności w dniach 10 czerwca 2010 - 11 czerwca 2010 r., 16 marca 2011 r. - 09 maja 2011 r.;

III. na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. w pozostałym zakresie łączone wyroki pozostawił do odrębnego wykonania;

IV. na podstawie art. 572 k.p.k. w pozostałym zakresie postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego umorzył;

V. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Wyrok powyższy zaskarżył obrońca skazanego, który na podstawie art. 427§2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 4 k.p.k. zarzucił mu rażąco niewspółmierność orzeczonej kary łącznej w wymiarze 11 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, która nie uwzględnia w sposób dostateczny okoliczności łagodzących przemawiających za wymierzeniem kary łącznej w niższej wysokości od orzeczonej, w tym, w szczególności wychowawczych celów kary łącznej, relacji zachodzących pomiędzy połączonymi wyrokami tj. bliskiego związku podmiotowo-przedmiotowego popełnionych czynów oraz krótkich odstępów czasu pomiędzy ich popełnieniem.

Wskazując na powyższe na podstawie art. 437§ 1 i 2 k.p.k. wnosił o zmianę wyroku w części dotyczącej pkt 1 poprzez złagodzenie orzeczonej wobec skazanego w wyroku łącznym kary łącznej i wymierzenie jej na zasadzie absorpcji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelację wywiedzioną przez obrońcę skazanego należy uznać za częściowo uzasadnioną.

Niemniej jednak, wbrew zapatrywaniom obrońcy skazanego, Sąd I instancji słusznie uznał, że przy wymiarze kary łącznej w powyższej sprawie brak jest podstaw do zastosowania zasady pełnej absorpcji.

Podzielić należy stanowisko apelującego, iż przy wydawaniu wyroku łącznego sąd winien badać związki: podmiotowo-przedmiotowy jak i czasowy, zachodzące pomiędzy zbiegającymi się czynami, jako okoliczności istotne dla zastosowania jednej z dyrektyw wymiaru kary łącznej – absorpcji czy kumulacji ustalając czy związek ten jest ścisły, dość odległy lub w ogóle go brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z 15 maja 1990r. IV Kr 80/90, LEX nr 22064). Niewątpliwie ścisłe związki podmiotowo-przedmiotowy jak i czasowy między zbiegającymi się czynami winny przemawiać za zastosowaniem dyrektywy absorpcji jako dyrektywy wiodącej, co nie oznacza, jak postuluje to apelujący, że kara łączna winna być zbliżona czy równa z dopuszczalnym minimum, którego granice określa norma zawarta w przepisie art. 86§1 k.k.

Relacje zachodzące między zbiegającymi się czynami nie mogą bowiem stanowić jedyne i wyłączone kryterium decydującego o sposobie kształtowania kary łącznej w wyroku łącznym, bowiem sąd orzekający winien też uwzględnić inne okoliczności, np. liczbę zbiegających się czynów.

Odnosząc powyższe uwagi do niniejszej sprawy trzeba stwierdzić, że uzasadnione jest, w przypadku kary łącznej orzeczonej w pkt I wyroku, zastosowanie zasady asperacji (częściowej absorpcji) w większym stopniu niż uczynił to sąd meriti, ale brak jest podstaw do zastosowania pełnej absorpcji, czego domaga się skarżący.

Zgodzić się należy ze skarżącym, że Sąd I instancji nie uwzględnił w dostatecznym stopniu związków przedmiotowego i czasowego zachodzących między czynami, za które M. P. został skazany wyrokami łącznymi Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 31 maja 2016 r., sygn. akt II K 47/16 i Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 17 listopada 2016 r., sygn. akt II K 2/15. Zdecydowana większość czynów objętych w/w wyrokami łącznymi została popełniona na przestrzeni dwóch lat tj. w okresie od kwietnia 2009r. do marca 2011r., a tylko jeden z czynów został popełniony w 2015r. , co było przedmiotem rozważań przy wydawaniu wyroku łącznego w sprawie II K 47/16. Czyny objęte wyrokiem łącznym w sprawie II K 2/15 pokrywają się czasowo z czynami objętymi wyrokiem łącznym w sprawie II K 47/16. To samo dotyczy związku przedmiotowego pomiędzy popełnionymi czynami. W wyroku łącznym w sprawie II K 47/16 objęto skazania z zakresu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i przeciwko życiu i zdrowiu. Wyrokiem łącznym w sprawie II K 2/15 objęto czyny z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i przeciwko zdrowiu i życiu.

Nie jest to jednak równoznaczne z tym, iż należało orzec karę łączną stosując zasadę pełnej absorpcji, zważywszy że, oprócz przestępstw wyżej wskazanych, kary łączne objęte niniejszym wyrokiem łącznym obejmowały kary za inne zbiegające się przestępstwa: z art. 189§1 k.k., z art. 191§1 k.k. i art. 226§1 k.k. Brak jest też ścisłego związku podmiotowego. Czyny naruszały prawa różnych pokrzywdzonych.

Kara łączna została zatem orzeczona przy prawidłowym zastosowaniu przez Sąd I instancji tzw. mieszanej zasady wymiaru kary i nie ma racjonalnych podstaw do określenia wymiaru kary łącznej przy zastosowaniu zasady absorpcji, która to byłaby niezasadną premią dla skazanego. W orzecznictwie niejednokrotnie też podkreślono, że popełnienie wielu przestępstw jest negatywną co do sprawcy przesłanką prognostyczną, a w związku z tym absorpcję kar stosować należy bardzo ostrożnie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 12 lipca 2000r., II AKa 171/00, OSA 2001, z. 2, poz. 5).

Reasumując zdaniem Sądu Apelacyjnego całokształt okoliczności przedmiotowej sprawy, w tym aktualne właściwe zachowanie skazanego w warunkach izolacji i zaangażowanie w proces resocjalizacji przemawia za znacznie łagodniejszym niż to uczynił Sąd I instancji potraktowaniem skazanego i dlatego też należało złagodzić wymierzoną M. P. karę łączną pozbawienia wolności do lat 10 jednocześnie uznając, iż dalej idące złagodzenie czyniłoby karę łączną niesprawiedliwą i niurzeczywistniającą celów o jakich mowa w art. 53 k.k.

Dlatego też w pozostałym zakresie wyrok utrzymano w mocy.

Zważywszy, iż skazany nie posiada żadnego majątku ani źródeł dochodu w oparciu o art. 624§1 k.p.k., zwolniono go od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

ACZ/ms/al